

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminèti'a.

Cancelari'a Redactiunii:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32.

Locuinti'a Redactorului:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru

primi decâtu numai de la corespon-

ditii regulari ai „Federatiunii“

Articlii tramisi si nepublicati se

voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.

Pre siose lune . . . 7 fl. 50 cr.

Pre anulul intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:

4 galb. pro anu, — 2 galb. pro 1/2

de anu, — si 1 galb. pro 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-

brale pentru fiesco care publicati-

une separatu. In Loculu deschisu

20 cr. de linia

Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la

„FEDERATIUNEA“

Redeschidindu-se diet'a Ungarici deschide-mu prenumeratiune noua la diurnalulu nostru pre tempulu de la 1/13 l. c. pana la finea semestrului (15 jul.) cu 5 fl. v. a., si pre trei lune, computate dupa voi'a prenumerantelui, cu 4 fl. v. a. Cu esemplarie complete de la inceputu inca mai potemu servi.

Redactiunea.

Pest'a, 1/13. martiu, 1868.

E lucru cunoscutu că lucrările delegatiunilor n'au potutu atrage a supra-si atentiunea publicului, inasa-si press'a au inregistratu actele siedintieloru mai multu numai pentru ca sê aiba cu ce-si implè colonele organeloru sale, fâra a se interesà multu de cuventările cele multe, dar neînsemnate a le Delegatiloru, sciindu-se pre bine că d'insii sunt chiamati a incuviintià bugetulu, de icl' incolo lasandu-li-se in voia de a face „vorba de giab'a“ dupa cum si câtu li va placè. D. Pertieliu au si facutu; cuvintele dsale atrasera in se atentiunea publica nu atâtu prin prolisitate, câtu mai vertosu prin originalitate si cutediare. Dar' unui ginerariu i stâ bine a fi cutediatoriu — chiaru si in afirmatiuni, pretinsiuni, etc. Cu tote aceste cuvintele dsale resunara ca tote cele lalte, nelasandu neci o urma mai adanca. Siedintiei de mercuri (11 mart.) a delegatiunii ung. fu rezervata onora de a face sfara in tiera. Sorte au vrutu ca éra unu fiu alu lui Marte sê turbure cu streptulu sêu somnulu celu dulce alu unei natiumi aiuratorie sub farmeculu unoru visiuni incantatorie. D. ginerariu Griviciciu au spulberatu tote ilusiumile. — Noi crèdemu că essepturatiunea ginerariului Griviciciu au fostu unu pendinte la a lui Pertieliu, că s'au facutu in adinsu si s'au alesu timpulu câtra capetulu activitâti delegatiuniloru. Scopulu este ajunsu intru atât'a, încâtu membrii delegatiunii ung. vlu impressiunati, voru avè materia de ajunsu sê recugete si sê vorbesca multu timpu si pre a casa, dar mai vertosu in diet'a ung. a supr'a memorabileloru descoperiri a le dlui Griviciciu, si sê desbata cu amenuntulu, pentru a scè, daca acele declaratiuni au fostu numai personale sêu dora inspiratiuni mai innalte.

Cetitorii nostri voru asepta cu nerabdare ca sê cunoscã memorabilulu incidinte a supr'a carui-a premiseremu observatiunile nostre. In nr. viitoriu vomu reproduce actele siedintiei intregu, carea este destulu de interesanta nu numai pentru scen'a cu d. Griviciciu, dar' si pentru câ membrii delegatiunii se acatiara asta-data si de politic'a cea innalta. Pana alta data, éca in câte-va cuvinte declaratiunea dlui ginerariu Griviciciu sêu mai bine replic'a d. Sale la câte s'au dîsu de unii membri ai delegatiunii ung. cu ocaziunea ultimelor desbateri a supr'a bugetulu milit. La invinuirea câ otea ar fi caus'a greleloru santine a detoriiloru de statu, cari ruineza imperatiua respunse câ: *nu este adeveratu*, pentru câ armat'a nu determineza ci numai efpuesce politic'a. Vin'a destramati stâri financiare o porta, dîse dsa, *impãrechierea natiunalitâtiloru*, si prefectii militari toti n'au mai ferbinte doru, decâtu ca sê vedea câtu de curendu (!) domnindu cointielegerea intre natiunalitâti. Unitatea armatei nu existe numai pre hartia precum s'au dîsu in sied. de marti (10. 1.

c.). Sentiementulu de unitate însufletiesce pre fie-see care ostasiu, si precum reprezentantii sentiementeloru poporului sunt deputatii, asiè reprezentantii sentiementeloru ostasiloru sunt (?) oficerii. — Dupa ce combatu pre Ivanc'a, trecè la politic'a mai innalta, a nume in ceea ce privesce votulu minoritâti pentru infiintiarea unei armate ungueresci, observa câ deslegarea acestei cestiuni nu se tiene de competinti'a delegatiunii, ci de a dietei unguer., este in se insarcinatu de ministrulu de resbelu a dechiarà inca de acum cu tota sinceritatea si totodata cu tota resolutiunea, câ *armat'a imp. stâ ca organu supusu poterii esecutive a fara de sfer'a politice*, si trebue sê stee acolo, daca vremu ca sê nu urmeze mai curendu ori mai tardu cele mai seriose incurcature. Dechiarã dar' in numele ministrulu de resb., câ acestu-a va staru a padî unitatea armatei si neci odatu nu se va invò la dualisarea sêu desbinarea ei. In fine adause: *Impacatiunea poporeloru trebue sê se realizeze in Ungari'a si chiaru acolo inca, prin subordenarea generala ideii austriace.* D. ginerariu au vorbitu la intiesu, numai sê nu o patiesca, ca sê se descepte la o desavuare, ce in starea nostra politica cea incurcatese intempla pre tote dîlele.

Cas'a reprezentantiloru Ungarici va tienà mane sie-lintia, asta-di tiene comisiunea bugetaria.

Diurnalele se ocupa mai putienu de caletoria principelui Napoleonu, cu tote aceste se dîce, câ d'insulu are sê întreprinda in scurtu o caletoria noua a lungulu Dîmarei, de la Vien'a, la Pest'a, Belgradu si Bucuresci, de aci la Constantinopole si apoi pre mare câtra casa. De se va adeveri, potemu sê stâmu gat'a a fi napaditi de roiulu conieptureloru politice.

Guvernulu francescu au substernutu la corpulu legelativu bugetulu gener. pre an. 1869 si proieptulu de lege in privinti'a imprumutulu de 440 milioane. Spesele ordenarie pentru esecutiulu anulul viit. sunt fipsate la unu miliardu 627 milioane si cele straordenarie la 184 milioane, perceptiunile ord. si straord. facu unu miliardu 792 de milioane, adeca aproape 2 mii de milioane de franci. Immensa avutia are tier'a, d'iu carea se storcu la anu atâtu venituri. — In sied. de 9 mart. corpulu legelat. primi prin 242 voturi contr'a unulu, intregu proieptulu de lege a supr'a pressei si prin 230 voturi contr'a 12, legea prin carea se fipseza contingentulu militariu.

Schimbările in personalulu cabinetulu turcescu n'au neci o insemnate, ministrii cei noui sunt alesi ca omeni devotati politicei marelui viziru. Pentru antai'a-si data vedemu si unu crestinu chiamatu a face parte d'iu ministeriulu musulmanu, acestu-a este d. Agatonu, mai nainte directoru de poste si telegrafe, asta-di se afla la Paris, insarcinatu a negociã inchiarea unui tratatu postalu cu Franci'a. D. Agatonu este armeanu. Se vede câ Turculu este pricopsitu, elu inca au invetiatu, de la vecinii sêi, modulu de a multumi natiunalitâtile.

Delegatiunea ungueresca.

Siedinti'a d'iu 10 martiu. Dupa cetirea elucrateloru maioritâti si minoritâti despre bugetulu militariu, Kerkápolyi, referintele maioritâti, motivedia decisiunile comisiunii bugetarie. Várady, aperiatoriulu votulu minoritâti, iè cuventulu si espune ideele, cari au condusu minoritatea la coneperea votulu separatu: adeca necesitatea reformeloru si a crutiâriloru cu privintiã la finantiele ruinate ale statulu si la dorintiã generala pentru usiorarea contributiunii; afara de acestea inca si acea consideratiune, câ in proieptulu maioritâti nu e nici vorba de armat'a ungueresca, precandu art. 12 d'iu a. 1867 statoresce in modu destulu de chiaru, câ armat'a ung. face parte intregitoria d'iu cea austriaca. Crutiâri se potu face in administratiune, la edificâri, in statulu armatei si inca in multi alti rami.

Ce se tiene de statiunarea regimenteloru, d'iu 41 regimente ung. de infanteria numai 11 sunt statiunate in Ungari'a, ér' d'iu 14 regim. de usari nici unulu; de aci urmedia apoi, câ spesce de provisiunare si transportu receru sume atâtu de mari, si totusi oficerii si feciorii sunt forte reu platiti. Anu auditu, dîce Várady, de atâtu si atâtu ori intonandu unitatea armatei si periculele, ce aru urmà d'iu desfăcerea acestei unitâti. Cei ce vorbescu despre acestea, nu sciù, câ unitatea se afla numai pre hârtia, in facta in se nu existe; unic'a legatura e regele, si eu credu, câ prin infiintiarea armatei de honvedu legatur'a acést'a numai se va intari, si in loculu unitâti pre hârtia se va intipari unitatea in inime.

Trefort si-esprime neplacerea vediendu, câ d'iu delegatiunii se desvolta unu feliu de parlamentu; lui i-aru mai placè votisarea muta despre ori si care cestiune. Situatiunea politica a Europei nu ne promite pace, prin urmare nici nu potemu proieptã crutiâri pre mari.

Col. Tisza întreba, câ pentruce nu separedia regimulu Ungari'a de celelalte tiere ale Maicstâti sale, ci o insira ca partea unui statu unificu, si nu ca o parte d'iu done imperie comune; mai de parte cum pote fi vorb'a de Banatu si Voivodatulu sêrbescu pre langa intregitatea Ungarici?

Generalmaiorulu Grivicici: Espresiu-ne „Banatu si Serbi'a“ e gresita; ministrulu de resboiu mi-a demandatu a dechiarà, câ pre viitoriu nu se va mai intempla atare gresielã.

Col. Tisza: Cu privintiã la politic'a esterna me restringu la acea observatiune, câ e in interesulu tronulu, in interesulu patriei nostre, precum si a celorlalte tiere ale Maicst. sale, a statorî relatiuni amicare cu Itali'a. Incâtu pentru cesuinea Germanici interesce monarchiei austriace-unguresci nu pretindu, ca sê ne recastigâmu in Germani'a influintiã de mai nainte, ci sê simpatizâmu cu straformările cele noue de acolo. — In cestiunea orientala partinescu politic'a regimulu si voiescu a impedeã intreventiunea altoru poteri in Turci'a, totusi n'asiu potè aprobã sustinerea Turciei cu potere armata in contra staruintieloru indreptatite ale poporeloru d'iu Turci'a, pentruca sê nu se arunce acestea in bratielu altoru poteri.

Ctele Szapáry se dechiarã pentru proieptulu maioritâti, Ivánka pentru alu minoritâti, constatedia, câ in Ungari'a sunt dislocate numai regimete d'iu acele tiere, cari in 1848 s'au luptatu in contra Ungarici. Spre a reduce statulu efectivu alu armatei propune Ivánka 5—6 lune de instructiune, tempu destulu de lungu, deca oficerii si suboficerii vorbescu limb'a recrutiloru. Despre honvedu e facta constatata, câ regimentele acelor'a s'au infiintiatu prin regele incoronatu, câ regimentele ungueresci s'au adusu in Ungari'a d'iu cele mai indepartate pãrti ale monarchiei, oficerii au fostu provocati prin superiorii loru a stã la dispuzetiunea regimulu unguerescu; diet'a si regele a garantatu viitorulu honvediloru, si de-odata au fostu dechiarati de rebeli. Ivánka nu vre sê cerce, care a fostu rebelu; celu ce a sangeratu pentru dreptulu constitutiunalu, sêu celu care a intratu in tiera cu poterea, in contra voientiã regesci. Acum a venitu tempulu, sê fimu drepti si fatia cu honvedii, pentru aceea minoritatea va incuviintiã tote acele sume, cari voru fi de lipsa pentru pensiunarea honvediloru, a veduveloru si orfaniloru de honvedu.

Siedinti'a d'iu 11 martiu. La ordinea dîlei e continuarea desbaterii generale despre bugetulu militariu.

Ctele Bethlen iè cuventulu spre a partenî propunerea comisiunii, pentru câ densulu nu afla mare diferintiã intre cele doue propuneri.

Ghyczy: Daca s'aru intempla, ca Ungari'a si tierele marginisie sê cada sub regimulu rusescu, atunci pacea Europei apusene va fi amenintiata. Austri'a, urmarindu o politica inimica Germanici si Italiici, va intari numai Rusi'a in staruintiele ei. Eu nu voiescu a desface unitatea armatei; me bucuru, câ regele e comandantele rupremu alu armatei ungueresci, câ-ci acést'a e destula garantia pentru unitatea armatei. D'iu datele produse de amiculu meu Ivánka vedu, câ se potu face reduceri insemnate, si de aceea voiu votã pentru minoritate.

Otele Esterházy ca unu veteranu încarun-
tîtu pre cararea militaria, marturisește sinceru, că
magiarii au portatu flamur'a mag. totdeună cu entu-
siasmu în semn de fidelitate neclatinată; cu fala va
desfășurâ natiunea mag. flamur'a pentru legitimita-
tea regelui său și pentru coron'a St. Stefanu. Reor-
ganisarea armatei o accepta de la dieta și pana atunci
nu va precipită nimic'a.

Simon y: Consecința reorganisării armatei e
înșăși armat'a națională magiara; pre langa aceea e
de lipsa, ca soldatul mag. să jure pre constituțiune;
de la naționalități speru, că în casu de lipsa voru stă
pre partea natiunii magiare, și în privința fondului
de pensunare acceptu, ca statulu să se îngrijesca de
subsistința anteluptatorilor pentru libertatea Un-
gariei întocmai asiē, ca de subsistința anteluptatori-
loru absolutismului.

(Sied. se continua.)

Vien'a 10 martiu 1868.

(Anulu 1848. — Europ'a bețrana. — Spiritulu privilegiulu și alu nati-
onalitatiloru. Cestiunile cele mari ale Europei. — Principele rosiu calatorește.
— Inarmarea generala. — Puterea marina a staturiloru. — Johnson trasu
în judecata.)

Suntu doue-dieci d'ani de candu tunetulu revoluțiunii re-
sunandu în apusulu Europei puse poporale în miscare des-
ceptandu-le d'în amortire, doue-dieci de ani de candu fulge-
rulu libertății strălucindu pre malurile Senei în Parisu, cetă-
tea revoluțiuniloru, electrisă poporale însetate de dreptu și
libertate. Poporale au salutat acestu anu ca pre prevestitō-
riulu mantuirii loru de sub domni'a Faraoniloru, ca pre auror'a
primăverii libertății omenimei. Sub fia-care tron'u s'au des-
chisă câte unu vulcanu, sangele curso torinti, tronurile despo-
tice cadeau precum cadu tomn'a frunziere batute de bruma.
Cei ce se dîcu că domnescu „d'în grati'a lui Ddieu“ încheiara
armistetiū cu poporale, și libertatea remase era încatenată,
pre langa tote promisiunile și juramintele ce i le facura „po-
tentii lumii.“ De atunci prin câte probe și cutrierări trecuse
Europ'a, cătu sange s'a versatu, și pacea totu nu e asigurată!
Unde jace misterulu acestei lupte intrerupte d'în candu în
candu s'au prin v' unu armistetiū nesecuru, s'au prin o pace în-
armată? Elu nu pote fi decătu în decrepitudinea Europei.
Europ'a bețrana și despotica ne lasa, more. Europ'a privile-
gioloru și a despotismului trebuie să mora spre a dă locu Eu-
ropei june, Europei naționalitatiloru. Lupt'a ce se continua
este ace'a a luminei contr'a întunereclui, a egalității contra
privilegiului, a libertății contra tiraniei; cu unu cuventu
lupt'a spiritului naționalitatiloru contra spiritului despotis-
mului. De triumfulu spiritului naționalu e legată fericirea po-
poralor, și ca unii cari credemu în puterea progresului și în
memoria poporalor, credemu și în acestu triumfu! și ac-
st'a cu atātu mai tare cu cătu acestu spiritulu semena acelei
stance d'în mare, pre care o unda o amenință cu cutropiro,
daca nu-i va face cale, dar carea se pierdū nimicita înainte
d'a fi ajunsu la stâncă. Und'a e spiritulu despotiei. De la 1848
și pana adu Europ'a s'a cuprinsu cu deslegarea multorū ce-
stiuni de prim'a importantia, d'în care unele le-a și resolu-
vit, altele era sunt încă în procesulu deslegării. Pre cătu
tempu ea a concesu, ca unele d'în ele să se deslege în modu
unilateralu, pre cătu tempu va permite ca celea ce sunt a se
deslegă, încă să se desfaca totu în acel'a-si modu, nu face alt'a,
de cătu perpetuēza resbelulu. Cestiunea Poloniei s'a deslegatu
unilateralmente; întemplă-se-va ast'a și cu cestiunile nede-
legate, încă cum e cea a Oriintelui, a Romei, a Irlandei? Pen-
tru pacea Europei dorimū contrariulu. Nuorii ce se grama-
descu pre orizontele Europei ni prevestescu apropiarea unei
furtune. Inarmarea generala a Europei, miscările republica-
nilorū în Franci'a, a liberalilorū în Spani'a a Unitarilorū în
Portugali'a, a Irilorū în Irlandia, și a Polonilorū, cum și cer-
bic'i'a Vicariulu lui Cristu, lupt'a Cretenilorū, insurecțiunea
Bulgarilorū și nemulțumirea poporalorū Austriei însetate de
dreptate de sicuru nu vorbescu în favorulu pazei. Ce va să
însemne caletor'i'a principelui rosiu pre la cabinetele nemtiesci?
Asta misiune în impregiurările actuali e forte ponderosa mai
alesu daca considerămū si auspiciile sub cari se face. Mai eri
alalta-eri marescalculu Niel se declarase în camer'a legel.
cam astfelu: „preste câte-va lune tota armat'a noastră intrăga
va fi provădiuta cu pusce noue, cari sunt celea mai perfecte
în Europ'a; celelalte staturi voru fi silite să ne imite, dar noi
avemu doi ani înainte, și ast'a e multu.“ Comisiunea con-
tingentulu în raportulu său dîce: În fati'a reformării Euro-
pei, Franci'a are lipsa a-si ridică puterea armată la 800,000
feciori, fiindu resoluta a-si sustienē independința și rangulu,
cumu si a-si asicură influința esterna. Să mai însemnāmū si
aceea că licențiatii toti s'au chiamatu sub flamura, că reor-
ganisarea militiei s'a finitu, și prevederea ei cu arme noue e
fapta complinita. În Parisu resbelulu se pare atātu de decisu
și în Berolinu atātu de acceptatu, în cătu nu credemu că
principele Napoleonu va potē se oprēca torintele lui.

Asta calatoria se interpreta în diverse moduri. Unii, că
a mersu spre a face o reprezentatiune pentru denumirea lui
Beyer de ministru de rebelu în arciucatulu de Baden, alții
pentru ca să desfaca pre Prussi'a de cătra Russi'a și alții pen-
tru ca să întrevina în cestiunea Oriintelui. Principele în cala-
tor'i'a ast'a va vizită și Curtea de Vien'a. Dacă considerămū
mai de aproape situatiunea Europei și relatiunile poterilorū
intre sine, vedemu că cestiunea marina joca aci o rolă princi-
pala. Ast'a ni-o dovedesce indetulu de chiaru Angli'a și Ame-
ric'a. Cea d'antăia urmandu o politica întielectă, rationala de
la 49 incoce a observatu o apatia nospusa fatia cu incurca-

turile europene, a redatu cu o indiferința filosofica Greciei în-
sulele ionice, nu a intervenitu în Europ'a, ci si-a aপরatu prin
influența morale interesese sale mercantile. Ea a sciutu unde
e isvorulu averei și puterei, de aceea si-a îndreptatu privirile
spre Egiptu și drumulu ce duce la „funtan'a avuției. Astfelu
ea a castigatu positiunea la marea rosia, care i asicura suprema-
ti'a comerciala-politica în Asi'a resaritenă si pretutindene pre
mare. Prin flot'a sa e domn'a situatiunei. Flot'a ei numera 31
năi de bataia ferecate cu 485 tunuri, 4 baterie era ferecate
cu 72 tunuri, și o flot'a de reserva de 6 năi cu 6 tunuri capi-
tali. Franci'a stă cu multu în urm'a Angliei. Efectiv'a flotei
francese e 16 năi de linia ferec. și fregate, 3 corvete ferec.
26 baterie inotatorie și alte năi. Se construiescu deja 4 fregate
ferec. 5 corvete totu ferec. și o bateria. Itali'a preste pucinu
va posedē 22 năi ferec. cu 382 tunuri de prim'a calitate. Rus-
si'a și Prussi'a încă desvolta tota energi'a spre a-si mari flot'a.
Austri'a abiē pote despune de 7 năi ferec. înarmate cu 84 tu-
nuri, pre candu Americ'a are o flota constatatoria d'în 103
năi provădiute cu 898 tunuri, se construiescu deja alte 238 de
năi înarmate cu 1869 tunuri. Lupt'a erumpendu odata, se va
continū si pre mare cu tota furia. Rom'a trebuie să fia a
Italiē, Spani'a voiesce să fia lipsita de presința Bourbonilor ,
Franci'a si-va tienē cu ori ce sacrificiu rangulu și influința
sa esterna, Prussi'a si-a îndreptatu ochii spre Rinu, Angli'a
are de lucru cu Irlandi'a despre care Sir Robert Peel încă pre
tempulu lui O'Connel dîsesse, că e cea mai grea sarcina a
Angliei, cuvinte, cari adu dupa unu patrariu de seculu le re-
petiesse D. Beniaminu Disraeli; Russi'a priveghieza la patulu
moribundulu d'în oriinte, Austri'a are destulu lucru cu impa-
carea și multumirea poporalorū sale. Trecundu oceanulu ni
se presinta unu actu, carui asemene nu contienū analele isto-
riei de pre tempulu republicelorū grece și romane. Presied.
republicei nordu-americanē Andreiu Johnson e acusatū si trasu
în judecata. Johnson, care de la croitoriu s'a ridicatu pana la
cea mai înalta demnitate a unei republice de 30 milioane su-
flete, în 13 l. c. se va infatisă înaintea senatulu, ca se respunda
la acusările ce s'au ridicatu în contra-i, precum o face ast'a
și celu mai d'în urma oficialu americanu. Istori'a ni areta, că
monarchi, capete încoronate au trebuit să se infatisieze în-
aintea cutarui tribunalu revoluțiunariu spre a respunde pen-
tru crimele comise contra poporulu de cătra d'insii, s'au chiar'
și strabunii lorū. Carolu I. regele Angliei voindū să nimicesca
vechiele drepturi a le Angliei, fu trasu înaintea unei curti
înalte de justitia și platū cu violet'a pecatulu său, Ludovicu
XVI. reg. Franciei fu trasu la respundere de conventulu na-
ționalu și mori pe esiafodu pentru pecatele mosiloru sei. Ace-
stia ca fi si eredi ai dinastiiloru legitimize caduira vîptima
pasioniloru revoluționari, deci nu trebuie să ne uimesca, de
inse de aceea că unu capu supremu alu unui statu liberu,
ajunsu la domnia prin liber'a alegere a poporulu, e trasu în
judecata. Johnson la inceputu fi alesu numai ca locotientoriu
alu lui Lincoln pre tempulu realegerii acestuia de presiedinte,
ce se întemplă între tunetele resbelulu civilu, și numai dupa
ce man'a sacrilegia a lui Both ucise pre Lincoln în 1865, elu
fu alesu ca presiedinte alu republicei de cătra radicali. Abiē
ajunsu la guvernare trecū d'în unu estremu în altulu, d'în re-
publicanu radicalu, deveni democratū și aপরatoriu alu dre-
pturiloru Sudulu. Tienut'a lui fatia cu congressulu, vorbirile
amenintatorie în contra majorității a celui-a, portarea brutala
fatia cu contrariū s'ei, negligința criminala, cu care priviă
cum negrii staturiloru sudice cadu de nou sub jugu înstraină
animele coloru mai multi. Depunerea d'în oficiu alui Stanton,
secretariulu resbelulu, și denumirea gener. Lorenzo Thomas
de comandante supremu alu armatei în contra legeri și fără
invoirea senatulu, sili pre acest'a a arestă pre Thomas, era pre
Johnson a lu trage la respundere. Senatulu s'a constituitu într'
unu tribunalu supremu, naintea caruia în 13 l. c. presiedintele
va avē a se infatisă.

Beisius, 7 mart.

(Gimnastica, desemnu, pictura, musica vocale, si instru-
mentale, tipografia, limb'a francesa, limb'a italiana.
Mor'a de Holodu, si inca ce cade d'în ceriu.)

Tipografia *).

Aici nu voimū a întielege cumca unele manuale
scolastece a le dloru Cipariu, Laurianu (istor. și filosof.) Potēca, Pumnulu, Rusu s. c. l.)
nu sar' fi aflandu la îndemana profesorilorū; ci mai
bine: că nu sunt de ajunsu, că nu se mai capeta,
era unele prea scumpe, s'au cumca progresulu în
studie nu ar' fi indetultoriu; ci numai a indegetă,
cu cătu ar' fi mai eu îndemana, mai la întielesu,
și cu mai pucina greutate, atātu profesorilorū cătu si invetiaceiloru eru-
ditiunea; deci credemu, că nu e departe tempulu,
candu si ordinariatulū oradanu va infintiă tipografia
basericesca în Oradea m. și tipografia scolastece în
Beisius; asiē ce-va au inceputu a face tote diecesele
romane sorori; dieces'a noastră culta nu va suferi, să
fie întrecuta în progresu, deci încă odata apelāmū la
generosulu nepotu a lui Majoru: tipografia, și
era-si tipografia în Oradea m. și Beisius.

Insemnare. Ambele tipografie s'aru sustienē
pre sene de minune. Literatur'a romana înainteza
intr' unu modu imbucuratoriū, d'impredna cu seculu,
era clerulu romanu cu crucea în frunte nu mai pote

*) A se vedē nru. 33.

intârdiă; — de nu cum-va voiesce, ca potcovele pa-
rintelui Cirilu să le conserveze ca unu depositu sa-
cru, unice salutaric pentru cărțile biblice basericesci
— buna minte ca brahminii d'în Indi'a literale lim-
bei stravechie sacre „Sanscritice“ pentru cărțile lorū
sante „Vedahu, si Upnechatu“ — nu, repetimū încă
odata, nu mai potemu amană revisiunea bibliei și a
evangelielorū, a epistolariulu și a totororū manuale-
loru besericesci, în limb'a culta moderna și cu cara-
ctere romane. Ori ve mai temeti de idioti și confesi-
onalisti, cari și pana asta-di se roga pestritiatu lui
Dieu în beserica dicandū: „Tatălu și Fiulu și Duhulu“,
nu ve mai temeti, îndrumati-i la esemplulu altorū po-
pore mai culte, cum si-au poleitu limb'a santei scrip-
ture, gradatu cu desvoltarea lorū limbistica; era
apoi cu cătu e o limb'a mai polita, cu atātu e mai
capace a sprime conceptele, fie acelea și sacre; pre
ruginitii confesionalisti i îndrumāmū la Bucuresci,
unde în editiunile moderne limb'a e culta, literale ro-
mane, Duhulu nu mai e Duhu ci „Spiritu santu“
s. c. l. Totu odata e acū tempulu — apoi tempulu e
mai scumpu ca aurulu — ca tote encielele episcope-
sci, cerculariele diecesane, publicatiunile de concu-
su; totu felulu de formularie, protocoale, matricule și
estrase, cvot'a fundatiunilorū diecesane s. c. l. să
emaneze tiparite d'în tipografi'a diecesana — precum
facu tote poporele culte — parociele respective ar'
respunde la anu câte 3—4 fl. și ar' fi crutiade de ată-
tea decopiature, și deliniări rapitorie de tempu. Cum-
că si manualele scolastece ar' rebonifică d'în candu
în candu spesele de tipografia, nu mai e neci o in-
doicla.

Limb'a francesa si italiana.

Unu june studiosu nascutu romanu, initiatu în
gramatic'a romana și latina, e numai o petrecere an-
gerēca, asiē dicandū, a conversa și cu limbele eu-
ropene sorori francesa si italiane în unele ore a le se-
ptemane; mai tote radeținele de prim'a debuintia
avendu-le comune cu fratii nostri de unu sange; celu
care s'a ridicatu pana la nivel'a culturai natiunarie,
va fi pricpendu ce însemna la romanii Carpatilorū
și a Dunarei a studiū limb'a Apeninilorū, și la
cei mai talentati încă si cea de peste Alpi, atātu d'în
punctu de vedere natiunaru politicu a culturai și a
esigintilorū moderne, precum si a literaturai nati-
unarie. Strainii ne au lasatu departe si în aceasta pri-
vintia; la tote institutele de domne ajuta d'în tiera
dămu de profesori straordinari a limbelorū amintite
(ne bucurāmū de progresulu Brasovenilorū si d'în
aceasta privintia). În Beisius încă a fostu câte unu
restimpu, și este si acum — încă d'în tempii d'ui
prof. Pascutiū, candu s'a doveditu zelū pentru
limbele sorori, inse pentruca să ajungemū scopulu
cuventū avemu debuintia ca la anulu să se comple-
teze numerulu profesorilorū cu Unulu; asiē mai
scadiendu-se d'în numerulu orolorū, ce cadu în sar-
cin'a unui fie-sce carui-a profesoriū, se voru gasi
fără indoela între membrii colegiulu profesorulu și
de acei-a, cari avendu calificatiunea se voru resolve
pre langa unu onorariu moderatu de 100 fl. — a
predă limb'a francesa și italiana dupa norm'a sa siste-
matica.

Mor'a de Holodu

si inca ce cade d'în ceriu.

Am pusu în vederea on. p. indigintiele imperiose
ale gimnasiulu super. — unicu romanu în tot
tier'a — pote cu unu limbagiu prea esagera-
tu; ci să ne scuse santian'a caucei, ce nu mai sufer
amanare; fără o scadere nereparavera a junilorū
studiosi — viitoriulu natiunei — ar' fi deja cu cale
să ne splicāmū si despre modurile, cum să se puna în
lucrare de odata atâtea congruente; competința
acest'a ni o întinde înșăși natura lucrulu, că
ci nu voimū vorbi de alu meu și alu tēu, ci de
alu besericei si alu natiunei.

Superfluulu bunurilor besericesci dupa le-
gile divine și umane, sunt a se întrebuintă
întru Marirea lui Ddieu (besericei) și pentru
luminarea și prosperarea poporulu (scolei). Romani
cat. de rit. orient. d'în Ungari'a pentru fidelitatea
cătra tronū documentata în resbelulu de 7. ani, s
remunerara între altele prin Mari'a-Teresi'a cu re-
staurarea unui scaunu episcopescu la Oradea M. și
apoi în scurtu marele imperatu Iosifu II-lea acestu
episcopatu l'a dotatu cu unu dominiu întinsu, al
Beisiusului, cu vre o 50—60 comune satesci, și un
ramu întinsu alu muntilorū și codrilorū carpatici
intr'o dimensiune de mai multe miliarie patrate, încē-
pendu de la sorgintii Crisiulu repede pana la Cr-
siulu negru.*)

*) Dominiulu are procesu cu famili'a de Banfi pentru
unu teritoriu de munti — spre Ardelu — de 20,000 juguri
de mare însemnate mai alesu de acum nainte, aproape de ca-
lea ferata — că vedu bine, de ai fi orbu, si nebun
te ai face a crede cumca o familia „in vivif
va concede, să usurpeze decenie întrege un
dominiu basericescu — „res nullius“ încātu ep-
nstri în vecii vecilorū nu sciū, si nu vedu ce bunetate au;
unu teritoriu grandiosu, cu pretiu de milionu; si totu-si pre-
cum stau lucrurile (vedu nesce nr. în „Bihar“) se pote întin-

Eppii fericiți Darabanu, Vulcanu, au lasatu urme binefacatorie in localulu dominiului de Beiusiu; biserica lui Darabanu, si gimnasiulu lui Vulcanu sunt monuminte nesterse in analele Beiusiului; monumintele acestora mai moderni lasamu se le inserie in cartea vietiei, ori a uitarei, altu cronicariu; — noi vom reproduce numai fapte complinite — si de vomu fi odiosi.

Fericitulu Vulcanu pentru prosperarea natiunei a mai testatu cam câtra morte o mora renumita pre locu cumperatu si nu dominale. Dupa morte a lui Vulcanu inse omenii nesatosi au disputatu mor'a acest'a de la fundatiunea gimnasilor cu argumente „pere mere“ ca dominiulu episcopescu de Beiusiu se deslaune gimnasiulu — prin amortisare — 200—300 la anu, (ni se pare 6000 fl.). Mor'a inse, cu trei petre, nesacavera, casciga la anu 800 cubule de bucate, adeca calculu de midilocu 4000—5000 fl.

Dnulu episcopu Szilágyi — pre candu era canonicu, insistâ aprigu pentru dreptulu gimnasiului in cestiunea „Morci de Holodu“ acum inse candu e episcopu lu intimpina Vulcanu in visu: „Fiule si frate, repareza injuri'a facuta natiunei scapetate; mai cladesce trei petre la „Mor'a natiunei“ ca asiè pana candu va curge „Holodulu linu“ — in eternu — d'in unu tiermure se me binecuvinteze pre mine, d'in celalalta pre tine biserica, si natiunea romana.

Dieu asiè: S. Sa. d. episcopu Popu-Szilágyi e unu barbatu cumpetatu si de totulu crutiatoriu; abie spesese la anu 2000—3000 fl. pentru curtea sa oradana; pentru câ domniulu de Beiusiu si Holodu lu prevede: cu bucate, vinu, fere selbatce, lemne, fenatie s. c. l. in abundancia; venitul anuale se urca la 50—60. mii fl. de la episcopulu de mai nainte Erdélyi a remasu diecesi 40—50 mii; dupa unu restimpu de 20. ani (alu episcopiei sale)! sermana biserica si natiune. Mor'a gimnasiulu de Holodu, afara de ospetaria, si pamenturile aratorie si paduri — produce unu „caseigu“ considerabilu; deci d'in tote acestea bunuri besericesci resolvinduse la anu: 600—800. fl. pentru profesorulu de gimnastica; 600—800. fl. pentru celu de desennu si pictura; 600—800. fl. pentru „regens chori“ 3200 seu eventualu 2600 fl. „semel pro semper“ (Oradea si Beiusiu) — pentru tipografia; câte 200 fl. la anu pentru profesorii limbei franceze si italice; si d'in ce cade d'in ceriu, — ce nu e pe catu, cum dice romanulu — gongele d'in atâr'amaru de paduri in valoare de 2000 fl. la anu, pentru dilerii gimnasiului; atunci va dormi spiritulu lui Vulcanu in pace; atunci votulu solenu din 1863: „Neci eu nu voi fi mai micu de câtu Vulcanu“ va fi solvitu, atunci va eschiamâ dieces'a oradana, si poporul romanu, pentru etern'a amintire a S. Sale Parintelui episcopu: Quis est ille et laudabimus eum in sempiternum.

Ordinatiunea ministeriului magiaru de justitia relativa la infiintarea tribunalelor urbariale in Transilvan'a.

D. Balt. Horváth, ministru alu justitiei mag., emite cu dtu 5 martiu 1868 — precum dice dlui indata la inceputu — pentru securitatea posesiunei, aradicarea credetului, si introducerea unei sisteme economice mai ratiunabile, in puterea art. IV. §. 5, a impoternicirii sale d'in partea ambeloru camere si a incuviintarii pre inalte a M. S. d'in 28 fauru a. c., ordinatiunea cu intielesulu ce urmeza:

1. §. Pentru complanarea afacerilor urbariali, regulate prin ordinatiunea pre inalta d'in 1854 jun. 21, se infiintieza tribunale urbariali regesci, cari si-voru incepe functiunea oficiala la diu'a, determinata prin o deosebita ordinatiune.

Jurisdicțiunea, ce au avutu pana acum tribunalele d'in Transilvan'a, precum: cele d'in comitate, districte si scaune, a sup'ra afacerilor urbariali, d'in diu'a acest'a nu va mai avè valoare.

2. §. Se infiintieza dara urmatoriele tribunale urbariali regesci:

I. In Clusiu, cu jurisdicțiunea a sup'ra cottulu Clusului, luandu-se afara cercurile Milasiului-Mare, alu Teacei si Ormenisiului; avendu jurisdicțiunea asiderea a sup'ra cerculu de diosu d'in cottulu Turdei.

II. In Muresiu-Osiorheiu, de a carui jurisdic-

plâ usioru, ca se pierda procesulu serman'a diecesa, carea are in capulu lucrulu pre unu strainu armenu (Szarukány), care si-bate jocu de cleru, (vedi casulu preotulu din Petrani, vedi „Bihar“ unde dice apriatu avocatulu dominiului diecesanu romanu: câ n'are lipsa de increderea clerului!!! noi, dorere, vedemu câ de cleru n'are lipsa, are inse lipsa de turme de porci prin padurea clerului; stave de cai (armenii câtra cai sunt cu predilectiune. Not'a culeg.) in curtea dominiului diecesanu, ergo: bucura-te Bucovina si saltéza! câ si oradani au pre Schönbach-ulu ominosu alu vostru etc.

In câtu pentru manipulare intiepleta si consciintiosa a bunului dominale, reflectâmu la tote intreprinderile bancrotate; bancherotu cu tegulari'a, detto cu caramidari'a, dte cu unsorea de census, non plus ultr'a cu ferari'a de la Petros'a, s. c. l. Not'a culegat.

tiune se tiene Scaunulu Muresiului, comitatulu Cetâtii de Balta si cerculu de suesa (Szász-Regina) alu comitatulu Turd'a; precum si cercurile Milasiului-Mare, Teacei si Ormenisiului d'in comitatulu Clusului.

III. In Cieu-Sered'a; sub jurisdicțiunea acestui tribunale stau: Scaunulu Odorheului si alu Cielulu.

IV. In Siepsi-San-Giorgiu; jurisdicțiunea acestui tribunale se estinde, afara de Háromszék (Trei Scaune), preste cerculu interiore alu comit. Albei-de-Susu, si a nume: preste cercurile Pesielnec, Hidvég, Héviz, Palosiu si Retenu, preste inspectoratulu asiè numitu „a loru siepte sate“ d'in districtulu Brasiovului, si in fine preste comunele Apácz, Krizba si Satulu-nou, cari se tiene de districtulu Brasiovului.

V. In Fagarsiu; de jurisdicțiunea acestui tribunale se tiene: districtulu Fagarsiuului in totu cuprinsulu seu de acum, mai de parte unele cercuri a le comitat. Albei-de-susu si anume: cercurile de Hidegviz, Bolga, Gezés, Bürkös, si Keresd; adaugundu-se si scaunele inferiori Seliste si Talma-ciu, adnesate câtra scaunulu Sabiuului.

VI. In Dev'a; de care se tiene intregulu comitatu alu Uniadorei.

VII. In Aiudu; jurisdicțiunea acestui tribunale se va estinde preste comitatulu Albei-de-diosu si Scaunulu Arie-siului.

VIII. In Desiu, cu jurisdicțiunea a sup'ra Solnocului-interioru si cottulu Doboeci.

3. §. Personalulu tribunalelor urbariali se va denumi provisorie de câtra guvernulu.

Fiesce-carele tribunale va avè: unu presiedinte, mai multi asesori ordinari si suplenitori si numerulu recerutu pentru manipuliune si servitiu.

Presiedinti se voru denumi la propunerea ministriului de justitia prin Maj. Sa, era ceia-l-alti oficiali prin ministriulu de justitia.

Aplicarea personalulu de servitiu se incredintieza presiedintiloru.

4. §. Tribunalele urbariali de prim'a instantia pertracteaza si decidu a sup'ra cauzelor tienetorie de sfer'a loru in senate constatorie d'in unu presiedinte si doi judecatori.

5. §. Asesorii suplenitori, de-si ei sunt de unu rangu mai micu decâtu cei ordinari, cu privire la capacitatea de a judecâ au asemene dreptu cu acesti-a.

6. §. Tote speditiunile acestora tribunale se intempla, pe langa amintirea resiedintiei, sub titulu; „Tribunalele urbariali regesci“ era judecâtile se dau in numele Majestâtii Sale ces. reg. si apostolice.

7. §. Sigitulu oficiala va contienè emblem'a Ungariei intr'unita cu pârtile Transilvaniei, cu una cercuscriptiune, ce va esprime titulu tribunaleloru, (pentru es.: tribunalele urbariali reg. d'in Clusiu.)

8. §. Despusetiunile regulamintelor d'in vigore relative la manipularea interna a tribunaleloru d'in comitate, scaune si districte, cari sunt a se observâ si prin nouele tribunale urbariali regesci, — in câtu aru fi contrarie despusetiuniloru ordinatiunei de fatia, sunt nevalide.

Inse procedur'a, ce se va observâ in afacerile urbariali, va fi determinata prin una noua instructiune, care se va emite prin o ordinatiune deosebita.

9. §. In tote cauzele, ce se tiene de competinti'a jurisdicțiunei de prim'a instantia, unu despartimentu speciale alu tablei regesci d'in Transilvan'a va judecâ in instanti'a a dou'a, era sectiunea tablei septemvirali magiare pentru Transilvan'a, va judecâ in instanti'a a trei-a si suprema.

Datu in Pest'a, 5 martiu 1868.

Baltasaru Horváth.

Conspectulu.

Personalulu si salarieloru tribunaleloru urbariali regesci d'in Transilvan'a.	fl.
8 presiedinti câte cu unu salariu de 1400 fl. la anu	11,200
16 asesori ordinari câte cu unu salariu de 1000 fl. la anu	16,000
16 asesori suplenitori câte cu unu salariu de 800 fl. la anu	12,800
2 comisari in secuime câte cu unu salariu de 600 fl. la anu	1,200
8 oficiali de cancelaria câte cu 600 fl. la anu	4,800
24 cancelisti câte cu 350 fl. la anu	8,400
8 servi câte cu 200 fl. la anu	1,600
8 servi accesorii câte cu 180 fl. la anu	1,440
Sum'a	57,440

Competintiele de caletoria

a le oficialiloru intre marginile teritoriului de sub jurisdicțiunea loru propria sunt urmatoriele.

Diurnu.	fl.	cr.
Pentru presiedinti	3	—
„ asesorii ordinari	2	—
„ „ suplen.	1	50
„ cancelisti	—	80

Comisiunea, ce, caletoresce si-pote computâ pre tota in-l'a 1 fl. 50 cr., salariu de carausia.

Datu Pest'a, 5 martiu 1868.

Baltasaru Horváth.

ROMANIA.

Reuniunea femeilor romane.

Pentru ajutoriulu la invetiatura a fetelor serace si orfane a le Poporulu romanu.

Suptu acestu titlu s'a formatu la Iasi o asociatiune, care a produsu deja unu resultatu imensu. Amânuntele asup'ra scopulu acestei asociatiuni si asup'ra midiu-loceloru de intrebuintiatu, pentru a-lu ajunge, aflându-se in apelulu si statutele publicate mai la vale, nu ne remane de câtu a laudâ nobilea initiativa luata de iubitele nostre surori d'in Romania libera de dincolo de Milcovu.

Domnele din Bucuresci voru incuragiâ si ajutâ pe domnele de la Iasi, si de pe ambele tiermuri a le Milcovului si d'in coce de Carpati Romance si Romani si-voru dâ man'a pentru salvarea copileloru Romaniei.

Apelu catra tote Romanele.

Intalnimu adesea in calea noastra creature a bunului Domnedieu, copile in cea mai frageda versta, acoperite de sdrantie, cu picioarele gole pre gerulu celu mai mare, sfarsite de fome si intindendu man'a la trecatori, seu cu fragedulu loru corpu, incovoiatu suptu o povara mai mare de câtu poteriile loru. Acest'a este Proletariatulu Femeescu, care incepe din fasia, si sfarsiesce cele mai de multe ori, (tre-cundu prin tote suferintiele si miseriele vietiei omenesci), in ospiciile de caritate, imbetranite inainte de timpu, si morindu fâra se fie indeplinitu scopulu pentru care bunulu Creatoriu le-a lasatu pre pamentu. Acest'a este Proletariatulu modernu, in contra carui-a civilizatiunea secolulu in care traimu se lupta cu vigore si barbatia. Isbuti-va societatea moderna a invinge, a inlaturâ acestu reu inspaimentatoriu? Negresitu: Incercâtile facute pan' asta-di au datu rezultate multiamitorie, si asociatiunile de totu felulu ce vedemu prosperandu la poporele civilizate, suntu probe evidinte despre triumfulu binelui in contra reului, a luminei in contra intunerecului, a foloseloru travaliului in contra vagabondagiului si a miseriei ce resulta dintr' insulu.

Asociatiunea sub denumirea:

Reuniunea femeiloru pentru ajutoriulu copileloru sermane, are si ea de scopu tocmai lupt'a acest'a: Asociatele in genere si comitetulu ce ele si-au alesu in specialu, si-propunc candu va incepe a dispune de venitul fonduriloru, conformu statuteloru publicate mai josu, si-propunc, dicemu, a cercetâ in persona bordeiulu veduvei si a sermanului, a scote copil'a d'in census'a vetrei si a miseriei, a o imbracâ, a-i cumperâ cârti si a-i inlesni midiucocele de a merge la scola, acum de odata si mai pe urma a o asiedâ si in internate, candu veniturile voru fi indestulatorie.

Avemu trebuintia ore a mai aretâ aice rezultatele cele bune, folosele cele mari ce va trage societatea intrega dintr' acest'a umana si bine-facatore Asociatiune? Nu scimu cu tote câ este in lume o tiera, unu poporu viguros, la care femei'a este medicu, profesore de clase primare, de gimnasia, de liceu si de universitate? Scimu negresitu câ in Staturile-Unite femei'a este profesionista, si se redica la nivelulu barbatulu prin instructiune si educatiune; scimu, câ ea se urca adese pre tribuna si tinde a se emancipâ prin drepturi politice. Si femei'a s'a redicatu astu-felu acolo pentru câ institutiunile democratice sunt pline de vietia si vigore, pentru câ instructiunea a ajunsu a fi hran'a de tote dîile a fie-caruia barbatu si femeia.

La acest'a tinde si Reuniunea femeiloru pentru ajutoriulu copileloru sermane: A instrui femei'a clasei nevoioase, a o educâ, a o moralisâ prin urmare, si a face astu-felu o juna instruita si meseriasia, o consorta iubitoria si laboriosa, o mama doiosa, folositoria familiei si societâtii intregi. Pentru reusit'a acestei institutiuni umane si bine-facatorie, facemu noi asta-di apelu la generosulu concursu alu Romaneloru de pretotindeni, si rogâmu din tota anim'a pre Domnedieulu parintiloru nostri, si pre geniulu celu bunu alu Romaniei, se ne vina intru ajutoriu, si oper'a va fi coronata cu succesulu celu mai stralucitu.

Presiedinti'a Reuniunei Matilda Sihlianu.

Secretare: (Ecaterina Tzony.

(Elisa Rosiu.

Membre: Veronica Miclea, Elena Corjescu, Natalia Lochman, Casandra Hazu, Anastasia Constandiniu, Elena Voinescu.

Casiera: D-ra Ecaterina Tacu.

Statutele.

Art. 1. Noi subsemnatele, considerandu imperfectiunile sistemulu nostru de invetiatura pentru sessulu femeescu, considerandu nepotinti'a individuale de a-si cascigâ fie-care copila pre langa invetiatur'a generale si o invetiatura mai speciala, care se-i pota asecurâ unu midiu-locu de traiu onestu si frumosu, considerandu pre de alta parte si marea miseria ce domnesce in scump'a noastra patria si tote relele ce decurgu d'in ea, mai cu soma pentru seculu nostru, ne-amu determinatu a formâ si noi o societate pentru ajutoriulu si invetiatur'a fetelor romane mai serace, si dotate cu talente deosebite si specialmente cu invetiamentulu profesionala si artisticu.

Art. 2. Societatea noastra va portâ numele de Reuniunea femeiloru romane pentru creascerea fetiteloru orfanoromane mai serace cu talente deosebite (pana candu venitul ne ne pune in stare a ajutâ pre ori ce orfane serace.)

Art. 3. Tote femeiele romane fără osebite, care voru lua parte si voru contribui pentru scopul reuniunii, se voru numi membrii reuniunii, tote alte domne ajutoarie se voru numi membrii onorari; ér cari voru ajutá sporirea fondului reuniunii cu legate testamentarie si cu sume mai insemnate pana la 15 galbini minimum, se voru numi binefacatoarele reuniunii.

Art. 4. Ajutoriele in folosul orfanelor se voru dá si cu lege, séu in bani, séu in lucruri de ori ce pretiu, ori si candu si de la ori si cine in mesur'a in care va trage inim'a, si voru lasá impregiurările pre fie care a inlesni sortea nenorocitelor orfane si serace.

Art. 5. Spre a inaintá scopul reuniunii si spre a direge trebile si cu mai mare progresu, se va alege anualmente unu comitetu de 12 femei, d'entre care un'a va tiené locul de presiedinte, un'a de casiera, douz de vice-presiediete si altele doue de secretare si protocoliste, care tote voru primi aceste insarcinări gratis in folosul orfanelor si a fetelor starace.

Art. 6. Comitetul va direge lucrările reuniunii spre sporirea folosului ei pentru orfane, dupa a sa detoria; va primi pre langa cuitantie ajutoriele date, si trecandu-le in protocolu va ingrigi ca colectele in bani sé se asiedie fără cea mai mica intardiare pe interesu cu ipoteca de pretiu indoitu séu si la case publice secure; va pastrá obligatiunile cari voru trebui sé fie intabulate singuru numai pre numele „fondului reuniunii femeilor,” pentu mai mare securitate a orfanilor, se va sili a aflá starea, vorst'a orfanilor prin ajutoriulu celu mai nimeritu, si va judecá dupa testimonie intarite de vre-o autoritate publica, cari orfane voru fi mai antáiu sé se ajute, cumu (in ce modu,) câte si in ce mesura dupa cum adeca va stá raportulu si colectele de ajutoriu. Mai incolo se voru nevoi a aflá canalulu celu mai securu spre a impartí orfanilor si fetelor serace ajutoriulu câtu se va aflá.

Art. 7. In diu'a santiloru Mihailu si Gravrilu, comitetulu va raspunde inaintea adunarei generale a membriloru reuniunii deatote lucrurile si folosele ce a avutu in favorea orfanilor serace; candu atunci si-va dá socotelele, si-va depune insarcinarea ce a portatu, inaintea membriloru reuniunii. Atunci adunarea va pasí spre a alege comitetulu anului viitoru prin votisare, care va pofá majoritatea adunantiei preinsciintia de timpuriu de presiedinte, potendu-se realege si fostii membri ai comitetului care prin staruinti'a, harnici'a si revn'a lor voru fi folositu mai multu reuniunii, nealegundu-se inse rude pana la alu patrule gradu. Reclamarea absentelor n'are locu.

Art. 8. Comitetul la finitulu fie-carui anu va dá in publicu socotela cu deameruntulu intr'o bresurica, unde se voru trece numele toturor membriloru, cari au contribuitu spre folosul reuniunii d'inpunea cu loculu domiciliului si cu ce au contribuitu fie-care pre anulu trecut; se va artá capitalulu intregu alu reuniunii, securitatea si procentulu cu care e asiediatu. Dupa ace'a se voru trece pre rendu numele fetelor orfane si serace, cari au primitu ajutoarie, insemnandu numele si locuinti'a parintiloru lor, precum si sum'a ajutoriului datu fie-carei. In fine se va incheiá socotel'a aretandu-se pre scurtu starea venituriloru si a cheltueleuru, precum si reserv'a.

Art. 9. Fondulu reuniunii va remané neatinsu si numai d'in interesele, ce voru proveni d'in capitalele date pre dobanda, se voru intrebuintá trei párti spre ajutoriulu orfanilor numite, lipsite de parinti si fetelor sarace; ér o parte se va alaturá la fondu. Colectele facute in bani spre scopulu acest'a éra-si se voru alaturá la capitalu: éra cele facute in cárti de invetiatura séu in vestminte se voru impartí intre dinsele. Colectele in materiale se voru preface in bani alaturandu-se éra-si la fondu.

Art. 10. Dupa ce se va mari fondulu reuniunii in tempu de câtu-va ani, acelu fondu se va preface in asiedieminte filantropice de crescerea si invetiatur'a seracelor in tote ramurile atingatorie de seculu femeescu cu privire la orfanele nostre cele lipsite de ambii parinti si la celea, ai caroru parinti traindu voru fi contribuitu spre sporirea fondului reuniunii.

Art. 11. Fetelo cele mai escolinte se voru intretiené cu tote cele trebuitorie aici séu in strainetate, éra altele se voru ajutá cu mai pucinu.

Art. 12. Numai o majoritate de doue treimi d'in adunarea generala, care se va intruni conformu art. 7. d'in aceste statute, va poté face o schimbare in aceste statute, urmandu-se dupa formele dreptului de reuniune.

Noutáti Straine.

ITALIA. Siedintiele d'in septeman'a curinte in Camer'a deputatiloru s'au inceputu cu desbaterea asupr'a proieptulu pentru desfiintarea cursului fortiatu. Anume siedinti'a de luni (9 martiu) a fostu forte sgomotosa. Unii deputati au pretinsu, ca cursulu fortiatu sé se desfiinteze numai decátu. — Insu-si ministrulu de finantie inca vorbesce pre langa desfiintare, voiesce inse, ca acést'a sé se intemple fără d'a intrebuintá mediuloce silnice, fără de a produce si mai mari incurcaturé finantiarie, — ce de o camdata nu se pote face.

Dup'aceste venindu lucrulu la votisare, s'a escatu o discutie infocata asupr'a ordinii, in care erau a se pune la votu proieptele referitorie la desfi-

intiarea cursului fortiatu. Presiedintele Camerei a fostu silitu a radica siedinti'a amanandu votisarea pre alta di.

In siedinti'a de la 10 martiu ministrulu de finantie presinta unu proieptu de lege referitoriu la darea de venitu.

Mai multi deputati vorbescu despre incidentulu d'in siedinti'a trecuta si dechiara, cá-ei n'au voitu a suscitá oresi-care cestiune politica prin cuventările in privinti'a ordinii, in care erau a se pune la votu proieptele.

Camer'a primesce ordinea d'fiei proieptata de Corsi, acceptata si d'in partea ministeriului; va sé d'fca, ministeriulu e pofitu a presinta unu proieptu de lege asupr'a desfiintarii cursului fortiatu si se va esmite un'a comisiune de 15 membri pentru a studiá starea cerculatiunii bancnotelor si referintiele ce existu intre bance si regimu. Acést'a comisiune si-va da raportulu pana la 15 aprile.

ROMA. In Rom'a au sositu 134 de voluntari d'in Canada. O parte d'in ei s'a impartitu in diferite companie de Zuavi, éra ceia-lalti nu fura primiti d'in cauza, cá au fostu acusatii de fenianismu.

Comitetulu insurectiunale d'in Rom'a a datu urmatori'a prochiatiune: „Romani! Voi ati respinsu cu indignatiune si cu despretiu invitarea regelui pap'a, ca sé luati parte la petrecerile de carnevalu. Mandrii de numele de romanu cu inima sangeratoria uriti atingerea cu satelitti straini si cu sanfedistii, cari prin bordeiele si bacanaliele lor au cantatu insi-si domnirii lumescei, „dihnesce-o domne!“ Europ'a a admiratu tienut'a vostra demna de ceea a parintiloru vostri. Itali'a e superba cu voi, fii legitimi ai ei.

Romani! Teocratia ne aflandu-si repausu in gozulu legitimismulu cosmopolitu, nemultumita cu mortea, cu proscricrea si incarcerarea miiloru de concetateni, inca nici acum n'a incetatu a ne rari prin deosebite apucature malitiose insufletindu pre tenerimea marinimosa, ca sé-si parascesca patri'a si sé se alature la o armata ce se d'fca mantuitoria. Paditi-ve de cursele iesuitismulu, liberale la vederea. — Patri'a are lipsa de bratiile vostre eroice; infrenati-ve zelulu de patriotismu; remaneti cu totii constanti pentru a servi patriei. — Celu ce si-parasesce patri'a, lucra pre man'a inimiciloru. — Nici Europ'a, nici Victoru Emanuilu nu voru lasá, ca 600,000 de romani sé devina selavi reactiunii, eloti catolicismulu. Infruntati tirania preutilor fara de frica si insuflandu respectu contrariloru. Dandu mana cu mana voimu a-i sugrumá si a-i inecá in sangele lor propriu. Sé traiesca Victoru Emanuilu in Capitoliu! Se traiesca Garibaldi!“

Primatela Ungariei si mai multi prelati au rogatu pre pap'a sé binevoiesca a primi trei banderie de usari, ce voiescu a-i oferí. Santiani'a sa firesce a binevoitu a primi acestu ofertu alu prelatiloru si primatelui. — „Gazeta“ Pall Mall“ ni spune, cá se ascepta in Rom'a mai multe legiuni de voluntari, si d'in alte staturi europene. (Dora n'are de cugetu urmatoriulu lui s. Petru a stringe ostiri d'in Europ'a pentru a arangia vr'o speditiune cruciata in contr'a Italiei?)

AMERICA. Thadeus Stevens si Bingham au predatu in 25 fauru píra formalu in contra presiedintelui si au proieptatu a lu provocá, sé se presente din naintea senatului pentru de a raspunde la acusatia nea intentata in contra lui. Totodata anuntiaza acesti deputati, cá cas'a reprezentatiloru va formulá si motivá articuli de acusatune. In urmarea aceea presiedintele senatului a denumitu unu comitetu, care sé cercetedie mai de aproape acestu obiectu. Comitetul consta d'in siese republicani si unu democrat. Cas'a reprezentatiloru a pronuntiatu intr' o resolutiune, cá nu va admite nici o propunere, prin care s'aru amená procedur'a in contra presiedintelui Johnson, si cá desbaterea despre articuli de aculare se va restrege numai pe un'a diua. Partid'a republicana d'in tota tier'a s'a pronuntiatu in contra lui Johnson, éara cluburile democratice d'in contra dau presiedintelui spre dispusetiune puteri militare.

Johnson e acusatu pentru corumpere si vatemarea constitutiunii.

Varietáti.

*(Unu consiliariu ministerialu c. r. in prinsore in Abisini'a.) „Neue freie Presse“ scrie: In cercurile d'in Vien'a e expandita faim'a cá dlu consiliariu ministeriale de Schäffer aru fi prinsu de Abisiniani. D'in mai multe párti audimu totu aceea, si de-si nu ni-a sucesu a primi scire autentica, voimu totusi a aminti acést'a faima cu scopu de a provocá in astu modu deslucire oficiala. Se vorbesce adeca, cá consiliariulu ministerialu Schäffer, care cu câte-va lune mai nainte intreprinsese o caletoria cu concediu, si voia a merge in Nubi'a, eventualminte a insoti corpulu englesescu de espeditiune in contra Abisiniiei, acum aru fi prinsu de Abisiniani. Se d'fca, cá dlu Schäffer aru fi silitu a sierbi in militi'a regelui Teodoru ca trambitiasiu, si Englesiloru pre langa tota oste-

nel'a nu li-a sucesu a-lu eliberá. Scimu, cá dlu Schäffer, care functiunase ca antáulu comisariu austriacu la espusetiunea univesala, ar fi sé se rentorce la postululu de cancelariu la consulatulu c. r. din Londr'a.

*(Printiulu Napoleonu.) Sch. K. aude, cá caletori'a printiului Napoleonu la Vien'a s'a revocatu, si cá printiulu se va rentorce de a dreptulu la Parisu. Cercetarea Vienei se ascepta prin lun'a lui Maiu.

*(Petitiune ne mai audita) Intre petitiunile ce se impartesira camerelor d'in Florenti'a in siedinti'a estraordinaria de la 8. l. c. causá supriudere generale urmatori'a petitiune ne mai pomenita: In decursulu secl. XVIII, una calugaritia cu numele Gertrude fu arsa de viua prin santulu oficiu. La acesta crudime se adause indetorierea descendintiloru nenorocitei calugaritie: de a raspunde fisculu unu censu anumitu pentru acoperirea speselor facute cu esecutarea acelei crudimi. Descendintii ceru acum sé li sé ierte acesta prestatiune, ce nesmintitu se va si incuviintiá.

*(Generalulu Langiewicz) adresá diurnalulu „Gaz. Nar.“ o scrisore, in care denega ori ce impartesire la verburile intreprinse sub numele lui in Galici'a pentru una legiune turco-polona.

*(Epistola a lui Kossuth.) „Magyar Ujság“ publica o scrisore a lui Kossuth cátra preotulu reformatu Dömeny, care-i tramisese o poesia. Cátra finea epistolei se d'fca: Bucurosu ti-asiu strengé man'a, dar nu speru, cá o voiu puté o face. Natiunea noastra se afla pe cái ratecite; ea va rentorce acést'a o sciú; ore inca pana ce viediu eu? ast'a e alta intrebare. Pre mine me apesa sarcin'a aniloru, mai multu inse nacazulu. Fia voi'a domnului, si va fi. Dar pana ce traimu, sé fimu gat'a a intrebuintá, ocaziunea, candu vine, si a ne implini detorinti'a, ca candu amu mai avé naintea noastra o vietia lunga si plina de bucuria.

*(Protestu.) D'in Zagrabia se scrie, cá partid'a natiule va sé face unu protestu câtu se pote mai aspru in contra procederei comisariului rog. cu ocaziunea alegeriloru senatului comunalu.

*(Ministeriulu ung.) pentru aperiarea tieriei incunoscintieza pre toto iuredictiunile cá: „Deorace cerculariulu emisu in 17. Ianuariu a. c. sub nr. 20,408, care d'in gresielu figurdia ca ordinatiune ministeriale, contine dispusetiuni despre unu obiectu, (cu privintia la sum'a de rescumperare de 1000 fl.) ce se tiene de resortulu legelatiunii, pana la alta dispusetiune a legelatiunii ordinatiunea de sub intrebare se scote d'in valore.“

Sciri electrice.

Vien'a 12 mart. Cuventarea lui Grivicici tienuta in delegatiunea unguresca a produsu mare atitiare; eri si asta-di s'au tienutu conferintie de partite si consiliu ministeriale, Grivicici se va deminti in sied. de mane. Crisea inca nu este cu totulu delaturata. D'in acesta cauza asta-di nu s'au tienutu siedintia.

Vien'a 12 mart. Dupa informatiune securu delegatiunea unguresca n'a tienutu asta-di siedintia d'in caus'a dechiaratiunii lui Grivicici. Nendatenarea usuarei limbelor au provocatu nentielegerea, carea probabilminte se va complaná in siedinti'a de mane.

Vien'a 12 martiu. In siedinti'a de asta-di a casei de josu a senatului imperiale, ministrulu de justitia a susternutu unu poieptu de lege in privinti'a inchisorei pentru detorie. Legea usuraria si proieptulu de lege despre suspinderea consiliului de statu s'au primitu definitivu. Proieptulu de lege despre depunerea juramentulu la tribunale s'a rendrumatu de nou la comisiune pentru completare.

Paris, 12 mart. Corpulu legelativu a datu impoterirea ceruta spre a inactiuná diurn. „Figaro.“ pentru vatemarea camerei. Desbaterile legei pentru insotiri s'au inceputu. — „Temps“ insciintieza cá princip. Napoleonu va merge Sambata la Vien'a si de acolo va intorce prin Berlinu la Paris.

Paris 12 mart. Pentru formarea gardei natiunali mobile s'au facutu demonstratiuni in sér'a de la 10. l. c. Energie'a tienuta a oficiolatoru inse a restabilitu leniscea numai de cátu.

Petrupole 11. mart. In loculu gener. Baranoff s'a numitu guvernatoru supremu alu tienuturiloru apusene gener. Potapoff, capulu casaciloru de la Don.

New-York 11 mart. Republicanii au invinsu la alegerile d'in New-Hampshire. Dupa una scire de la 29. faur. senatulu va condemná pre Johnson in urm'a pertratárilor cu 2/3 párti a membriloru de fatia.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:
ALESANDRU ROMANU.